

Motion till riksdagen 2017/18:3355

av **Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)**

Kränkande behandling, frånvaro och psykisk ohälsa

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka samverkan mellan skola, socialtjänst, BUP, elevhälsa och föräldrar för att förhindra psykisk ohälsa och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en forskningsöversikt rörande arbete mot kränkande behandling i skolan och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om rapportering och uppföljning av frånvaro samt en nationell handlingsplan och en nationell uppföljning för att åtgärda frånvaro och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att alla skolor ska ha forsknings- och evidensbaserade program mot kränkningar och trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kompetensutvecklingsåtgärder om kränkande behandling, hot och våld bör genomföras, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om det förebyggande arbetet för att öka tryggheten i skolan och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om lärares och skolledares anmälningsskyldighet vid kränkningar och trakasserier och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillsyn av elevers arbetsmiljö och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att rektorns befogenheter att stänga av elever från gymnasieskolan bör stärkas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Trygga och välmående elever samt arbetsro i klassrummen är en förutsättning för att eleverna ska klara skolan med framgång. Därför är det oroande att den psykiska ohälsan bland ungdomar i högstadiet och gymnasiet ökar och framför allt drabbar unga kvinnor.

Kränkande behandling, svårigheter att läsa och skriva, trassliga familjeförhållanden, stress och upplevda förväntningar från samhället kan alla vara tänkbara orsaker till att elever mår psykiskt dåligt.

Samtidigt visar PISA 2015 att var sjätte 15-åring utsätts för kränkningar och trakasserier flera gånger i månaden. Det är en utveckling som måste vändas. Varje barn har rätt till en skola som ger en bra start i livet.

Ökad samverkan

Trots skollagens krav på förebyggande arbete mot psykisk ohälsa visar en undersökning av Sveriges Skolläkare att 80 procent av grundskolorna inte har något sådant program. Det behöver därför ses över hur alla skolors förebyggande arbete mot den psykiska ohälsan kan stärkas och utgå från beprövade och vetenskapliga metoder.

För att förhindra psykisk ohälsa bör samverkan mellan olika aktörer som skola, socialtjänst, BUP, elevhälsa och förälder stärkas. Verksamheten bör fokuseras mer utifrån elevernas behov så att eleverna snabbt får den hjälp som de behöver.

Trots flertalet skärpningar av skolans styrdokument är kränkningar, trakasserier, hot och våld fortfarande ett stort problem i den svenska skolan. PISA 2015 visar att var sjätte 15-åring utsätts för kränkningar och trakasserier flera gånger i månaden och Barn- och elevombudet samt Skolinspektionens statistik visar att anmälningarna om kränkande behandling ökar. I statistiken framkommer också att det i 62 procent av fallen kan konstateras brister i skolans arbete.

Insatser för att motverka frånvaro

En förutsättning för att elever ska lära sig i skolan är att de är närvarande. Dessvärre finns det i många skolor stora problem med både otillåten och problematisk frånvaro. Det behövs skärpta krav på skolor och huvudmän att följa upp och vidta åtgärder när elever har problematisk och otillåten frånvaro.

Alla skolor ska ha en tydlig åtgärdstrappa med insatser från första timmens frånvaro för att så tidigt som möjligt åtgärda de problem som ligger bakom frånvaron och säkerställa att elever är på plats i klassrummet. Skolverket bör också få i uppdrag att ta fram en nationell handlingsplan mot problematisk och otillåten frånvaro samt att följa upp frånvaron på nationell nivå.

Kunskap om anmälningsplikt

Alla som får veta att ett barn far illa är skyldiga att anmäla det till socialtjänsten. Det gäller även vid misstanke att barnet riskerar att fara illa. I skolan gäller skyldigheten rektorer, förskolechefer, pedagoger, elevhälsan och övrig skolpersonal – oavsett om verksamheten är offentlig eller enskild. Alla som jobbar i skolan måste ha kunskap om

hur man ska gå tillväga om någon blir utsatt för kränkande behandling och det ska vara ett krav att alla skolor har program mot kränkningar och trakasserier.

Kompetensutvecklingsatsning

Skolornas förebyggande och åtgärdande arbete för att öka tryggheten i skolan måste stärkas. Därför ska alla lärare och rektorer erbjudas en kompetensutvecklingsatsning likt Matematiklyftet. Kompetensutvecklingsatsningen ska i likhet med andra insatser mot våld, trakasserier och kränkningar vara evidensbaserad och utvecklas med stöd i aktuell forskning. Skolverket bör också få ett uppdrag att göra en ny kvalitativ utvärdering av de program och metoder som effektivt förebygger och åtgärdar kränkningar och trakasserier, exempelvis Olweusprogrammet.

Handlingsplaner

Skolhuvudmännen bör även få ett utökat uppdrag att i sina handlingsplaner mot kränkning och trakasserier också granska den sociala och fysiska miljön på skolan, exempelvis genom återkommande elevenkäter. Utvärderingen ska sedan granskas av Skolinspektionen i samband med uppföljningen av handlingsplanerna.

Rektorns befogenheter

Det är rektorn på en skola som har det yttersta ansvaret för att skolan är en trygg arbetsplats. Moderaterna anser att rektorer i gymnasieskolan bör ha samma befogenheter som rektorer i grundskolan när det kommer till att upprätthålla ordning och reda på skolan. Rektorerens befogenheter rörande avstängning av elever från gymnasieskolan ska ses över i syfte att förbättra gymnasierektorers befogenheter.

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Betty Malmberg (M)

Erik Bengtzboe (M)

Ida Drougge (M)

Michael Svensson (M)

Maria Stockhaus (M)